

Олександр Гаврош

Героїчні канікули

Для дітей середнього шкільного віку

Харків
«ФОЛІО»
2020

Розділ 1

Я не становлю ні для кого загрози. Окрім себе. Тому ще раз глибоко видихнув на повні груди, відкрив листа на екрані й перечитав:

«Любий синку! Цей місяць показав, наскільки ти мені дорогий і рідний. І навіть океан нових вражень не може замінити твою відсутність. Спостерігаючи неймовірну Америку, дуже шкодую, що тебе нема поруч. Радість від побаченого була б у рази більшою! Але що поробиш — зараз у тебе навчальний рік. Тож іншого варіанту нема: треба вчитися, здобувати знання. Але в майбутньому ми неодмінно сюди приїдемо вдвох. Я тобі обіцяю, а ти знаєш, що твій татусь завжди тримає слово.

*Обіймаю і цілую твою ясну голівку!
Вітання Попадинцю-найстаршому!
Тримайтесь!*

Деді»

Ох уже цей тато! «Професор Глюкс»! Я кинув смартфон на ліжку. Чоловікові невдовзі стукне п'ятдесятка, а він досі кривляється. Теж мені «Деді!». Це словечко з'явилося в нього вже в Америці, куди він полетів на три місяці за програмою обміну досвідом. І що вони там курять?

Тато писав щодня коротенькі листи. Раз на кілька днів телефонував мені або дідові, під опікою якого я тепер перебував. Еге ж, старий Лук'ян на старість знадобився не тільки своїм бджолам. Неждано-негадано дідуля знову опинився в Києві, аби три місяці побути біля єдиного онучка, якому хоч і виповнилося 13 років, але самого залишати мене на такий тривалий час було «нерозважливо, та й небезпечно». Бо я все ще для них — «дитина у перехідному віці». Святі мікросхеми!

Безперечно, існував ще й інший вихід для тата: відхилити запрошення американського посольства, яке для півтора десятка керівників найповажніших українських музеїв організувало спеціальні курси за океаном. Поїздка була суперзаманливою: постійні переїзди Америкою, відвідування найбільших міст та музеїв, спілкування з менеджерами та дослідниками. До того ж, ще й солідні «кишенькові». Не використати такий шанс було би повною дурнею.

Тим паче що останнім часом татусь геть занідів. Він навіть перестав робити гімнастику йогів і стояти на голові, що практикував іще зі

студентських часів. Друга невдача із чарівним кріслом, завдяки якому можна було переміститися в минуле, зневірила «деді». Одне слово, повний гаплик: він став звалищем розбитих мрій. Я вже гадав його на комусь приженити, аби вивести зі ступору.

Щоправда, спочатку ми пробували відшукати плетене крісло з меморіального будинку Шевченка. Носилися Києвом як ошпарені. Обійшли десятки майстерень з ремонту меблів, але там лише знизували плечима. Меблів з лози ніхто не лагодив. Їх зазвичай одразу викидали на смітник. Бо дешевше придбати нові, ніж полагодити такий мотлох. З кожним тижнем наш ентузіазм вщухав. І через два місяці активних пошуків татусь оголосив команду: «Відбій!». Операція «Машина часу» безславно провалилася.

Час від часу я про всяк випадок зазираю у музей Шевченка, але там у кутку засколеної веранди на місці плетеного крісла тепер стояв чорний дерев'яний стілець з гнутими ніжками і спинкою, на якому, як повідомляла екскурсовод, Тарас Григорович пив вечорами чай із друзями. Аферюги! Вочевидь, плетене крісло-гойдалку вже передали у загребущі руки.

Пробували ми дізнатися про його долю через третіх людей, але нічого не виходило. При згадці про крісло музейники знизували плечима. Еге ж, було таке, але куди зникло — невідомо. Мабуть, розвалилося від старості, та й не було воно аж

таким раритетом і до Кобзаря не мало жодного стосунку. І подібне бла-бла-бла...

Татусеві часом здавалося, що все це йому наमारилось в якомусь кошмарі. Коли він розповідав знайомим, що особисто бачив Шевченка і навіть хотів порятувати генія, всі реготали і поблажливо поплескували його по плечу. Мовляв, життя — бентежне, але ти, старий, тримайся. Знайомий психолог переконував його, що наш мозок здатен сприймати фантазії як реальність. І навіть може плутати їх місцями. Недоумки!

І татуньо, можливо, пристав би на цю байду, якби не співучасники геройської місії — завідувачка музейних фондів Яна Приймак і я. Товариством анонімних мандрівників у часі ми подеколи збиралися у татовому кабінеті й обговорювали дві свої неймовірні подорожі, мов найкращі прожиті дні.

Батько заглибився у фахову літературу, намагаючись розгадати наукову природу загадкового явища телепортації. Але вчені про це мовчали. Зате літератори щедро описували такі часові переміщення й навіть вигадали термін для «часомандрівників». Коли він про нього дізнався, то ледь не гепнувся з великого шкіряного крісла перед монітором. Адже таких прибульців в інші світи називали «попаданцями»! А наше прізвище звучало майже так само — «Попадинець». Повний капець!

«Таких дивовижних збігів не буває», — скуб свого білявого вусика татусь, примруживши око. Його рід походив із сонячного Закарпаття, чим він вельми пишався. І те, що історія визначила саме йому відшукати міжчасовий портал, тепер не виглядало випадковим. А може, це небесні сили чи космічні прибульці шукають лазівку в наше минуле, і на їхніх комп'ютерах висвітилося прізвище, яке вони сприйняли буквально? Й навмисне нас на це крісло направляють? Хтозна, що у них на гадці.

Татусь поділився своїми здогадами зі мною, і я визнав їхню слушність. Щось тут справді пороблено. Вочевидь, що прізвище «Попадинець» походить від «попадати», а не від слова «попа».

— Ясю! До столу! — долинув з кухні голос діда, і я виринув із ранкових медитацій.

— Уже?

— Уже!

Я почалапав на кухню, де дід у червоному в квіточках фартусі перевертав з пательні на тарілку останнього млинця. Смачно пахло айвовим варенням. Сьогодні була неділя, тож і сніданок був пишніший: замість обридлої вівсянки — млинці з «лекварем», як казав Попадинець-найстарший. Він узагалі вживав чимало дивних словечок, які привіз із Закарпаття.

— Ось як би ти пояснив слово «леквар»? — запитав дід, коли ми всілися за стіл і почали наминати млинці, беручи їх із великої тарілки і щедро намащуючи світлим варенням.

— Ну... — відмахнувся я, жуючи повним ротом. — Не знаю... Якесь дурнувате слово... Румунське чи угорське...

— А от і ні! — запротестував дід. — Цілком наше, слов'янське. І складається з двох зрозумілих слів — «лік» і «варити». А скорочено — «ліквар» або «леквар», що означає «зварений лік».

— Ну ти й закрутив, дідуню! Які ліки з варення?

— О, дороженький, який ти ще неук! Малинове варення прописують навіть лікарі! Запам'ятай: народні рецепти наймудріші, бо перевірені віками.

— Леквар... — ще раз усміхнувся я з діда. — Токар, слюсар, лікар, леквар. Тепер я буду так називати тебе, якщо не заперечуєш. До речі, тобі вітання від «професора Глюкса».

— Якого ще Глюкса? — здивувався дід.

— Американського!

— А-а! — здогадався старий. — І як там мій єдиний синочок?

— Крутецько! Спекався мене нарешті.

— Як казала моя баба: і сліпій курці зерно трапиться. Висновок: треба вміти чекати, хлопче!

— Діду, а яким був тато у дитинстві? Ти його часто сварив?

Зміст

Розділ 1	3
Розділ 2	13
Розділ 3	21
Розділ 4	28
Розділ 5	37
Розділ 6	45
Розділ 7	55
Розділ 8	62
Розділ 9	72
Розділ 10	81
Розділ 11	92
Розділ 12	102
Розділ 13	112
Розділ 14	123
Розділ 15	133
Розділ 16	140
Розділ 17	148
Розділ 18	157
Розділ 19	167
Розділ 20	174
Словничок-довідничок	186